T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/517
KARAR NO : 2025/31
KARAR TR : 07/01/2025

ÖZET: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 102. maddesi uyarınca davacı hakkında uygulanan idari para cezasının tahsili maksatlı ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın, aynı Kanun'un 88. maddesi gereğince ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. Y.
Vekili : Av. S. P.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. E. Ö.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Sosyal Güvenlik Kurumu Karabağlar Sosyal Güvenlik Merkezi tarafından tahakkuk ettirilen ve Dokuz Eylül Sosyal Güvenlik Merkezinin 09/02/2024 tarih ve E-55321825-206.16.01-89814100 sayılı işlemiyle tebliğ edilen toplam 676.379,85 TL tutarındaki idari para cezasının hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek idari para cezasının tahsiline yönelik ödeme emrinin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. İzmir 2. İdare Mahkemesi 20/03/2024 tarih ve E.2024/393, K.2024/377 sayılı kararı ile, Sosyal Güvenlik Kurumu Karabağlar Sosyal Güvenlik Merkezi tarafından tahakkuk ettirilen ve Dokuz Eylül Sosyal Güvenlik Merkezinin 09/02/2024 tarih ve E-55321825-206.16.01-89814100 sayılı işlemiyle tebliğ edilen toplam 676.379,85 TL tutarındaki idari para cezasının 2022/12 dönemi için verilen idari para cezasına ayrı, 2023/4 dönemi için verilen idari para cezasına ayrı ve 2023/5 dönemi için verilen idari para cezasına ayrı olmak üzere 3 ayrı dava açılması gerektiğinden 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15.maddesinin 1.fıkrası (d) bendi gereğince bu kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 30 gün içinde 5. maddeye uygun şekilde düzenlenerek, idari para cezası işlemlerine karşı ayrı ayrı olmak üzere üç (3) ayrı dava açmakta serbest olmak üzere dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

3. Davacı vekili yenileme dilekçesi ile; müvekkilinin sigortasız işçi çalıştırdığından bahisle, sigortalı işe giriş ve işten çıkış bildirgelerinin süresinde verilmediği gerekçesiyle, 5510 sayılı Kanun'un 102/a-3. maddesi uyarınca 2023/4 dönemine ilişkin olarak 150.120 TL tutarında idari para cezası uygulandığını, bu Kurum alacağının kesinleştiğini ve 25.958,94 TL gecikme zammı işletildiğini, Dokuz Eylül Sosyal Güvenlik Merkezince müvekkili hakkında düzenlenen 09/02/2024 tarih ve E.89814100 sayılı ödeme emriyle belirtilen toplam tutarın gecikme zammıyla birlikte müvekkilinden tahsilinin istenildiğini belirterek, bahse konu ödeme emrinin 2023/4 dönemi kurum alacağı yönünden iptalini talep etmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden OUI6iyu - JmJkL8a - Utk7GeK - 6oLVOU= ile erişebilirsin

4. Davalı vekili, süresi içinde verdiği savunma dilekçesinde; 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi uyarınca davanın iş mahkemesinde görülmesi gerektiği görüşüyle davanın görev yönünden reddini talep etmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

5. **İzmir 2. İdare Mahkemesi 08/07/2024 tarih ve E.2024/636 sayılı kararı** ile, *"5510 sayılı Kanun'un 102. maddesi uyarınca verilen idari para cezasına itiraz konusunda idare mahkemesinin görevli olduğu"* gerekçesiyle davalı idarenin görev itirazını reddederek görevlilik kararı vermiştir.

6. Davalı vekili tarafından olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine, dilekçe dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı *"ödeme emrine karşı açılan davada, 5510 sayılı Kanun'un 88. maddesi gözetildiğinde İş Mahkemesinin görevli olduğu"* görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"... Bu düzenlemelerden, idari para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin, kararı kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri, bu sebeple tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli olduğu, kurum alacaklarının tahsilinde ise 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu anlaşılmaktadır.*
>
> *Davaya konu olayda, davalı idare tarafından davacya 5510 sayılı Kanun'un 102. maddesi uyarınca idari para cezası verildiği, bu idari para cezasına ilişkin düzenlenen 09.02.2024 tarihli ve 89814100 sayılı ödeme emrinin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.*
>
> *Bu durumda, dava konusu uyuşmazlık idari para cezasının tahakkuk aşamasına ilişkin olmadığından, söz konusu ödeme emrine karşı açılan davada, 5510 sayılı Kanun'un 88. Maddesi gözetildiğinde, iş mahkemesinin görevli olduğu kanaatine varılmıştır.*
>
> *Uyusmazlık Mahkemesinin 03.05.2021 tarihli ve 2021/80 Esas, 2021/262 Karar sayılı kararında da aynı hususların vurgulandığı görülmektedir.*
>
> *Açıklanan nedenlerle, açılan davanin adli yargı yerinde çözümü gerekmektedir."*

8. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden OUI6iyu - JmJkL8a - Utk7GeK - 6oLVOU= ile erişebilirsin

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

9. Danıştay Başsavcısı, uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu ve 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca yapılmış başvurunun kabulü gerektiği yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı aynen şöyledir:

"... Dava, sigortalı işe giriş ve çıkış bildirgelerinin süresinde verilmediği gerekçesiyle 5510 sayılı Kanuna göre Sosyal Güvenlik Kurumunca davacıya idari para cezası verilmesinden sonra davacı tarafından yapılan itirazın reddine ilişkin kararın davacıya elektronik yolla tebliğ edilmesi üzerine kesinleştiğinden bahisle bu alacağın tahsili amacıyla 6183 sayılı Kanun uyarınca düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılmıştır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 101. maddesine göre bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili olarak ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görülmesi gerekmekte olup, 5510 sayılı Kanun uyarınca tahakkuk ettirilen idari para cezasından kaynaklanan ihtilafın bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak ortaya çıktığı konusunda tereddüt bulunmadığından ve bu hususa ilişkin olarak Kanunda aksine bir görev kuralı da mevcut olmadığından, 101. maddede yer alan âmir hüküm gereği uyuşmazlığın görüm ve çözümü iş mahkemelerinin görev alanına girmektedir. ... "

IV. İLGİLİ HUKUK

10. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Prim belgeleri ve işyeri kayıtları"* başlıklı 86. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"...

(Değişik dördüncü fıkra: 21/3/2018-7103/67 md.) Ay içinde bazı iş günlerinde çalıştırılmayan ve ücret ödenmeyen sigortalıların eksik gün nedeni ve eksik gün sayısı, işverence ilgili aya ait aylık prim ve hizmet belgesinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesiyle beyan edilir. Sigortalıların otuz günden az çalıştıklarını gösteren eksik gün nedenleri ile bu nedenleri ispatlayan belgelerin şekli, içeriği, ekleri, ilgili olduğu dönemi, saklanması ve diğer hususlar Kurumca çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

(Değişik beşinci fıkra: 21/3/2018-7103/67 md.) Sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin Kurumca istenilmesine rağmen ibraz edilmemesi veya ibraz edilen bilgi ve belgelerin geçerli sayılmaması halinde otuz günden az bildirilen sürelere ait aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesi, yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde Kurumca re'sen düzenlenir ve muhteviyatı primler, bu Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

...

Bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılır.

..."

11. 5510 sayılı Kanun'un "*Primlerin ödenmesi"* başlıklı 88. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/52 md.)

...

Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır. (Ek

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden OUI6iyu - JmJkL8a - Utk7GeK - 6oLVOU= ile erişebilirsin

cümle: 18/5/2017-7020/16 md.) Cumhurbaşkanı, Kurumun 6183 sayılı Kanuna göre takip edilen alacakları için anılan Kanunun 48/A maddesini; en az üç yıl süreyle prim yükümlüsü olup son üç yıl içerisinde verilmesi gereken bildirgeleri kanuni sürelerinde vermiş olanlardan başvuru tarihi itibarıyla vadesi bir yılı geçmemiş borcunu borç ödemede hüsnüniyet sahibi olmasına rağmen ödeyememiş olanlar hakkında uygulatmaya ve uyumlu prim borçlularını belirlemeye yetkilidir. (Ek cümleler: 28/11/2017-7061/87 md.) 6183 sayılı Kanunun 23 üncü maddesine göre Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince reddiyat yapılması durumunda anılan maddenin birinci fıkrasına göre yapılacak mahsuptan sonra Kurumun prim ve diğer alacaklarından muaccel olanlara mahsup yapılır. Kurumun tahsil ettiği prim ve diğer alacaklardan reddi icap edenler, istihkak sahiplerinin Kuruma olan muaccel borçlarına mahsubundan sonra Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine olan muaccel borçlara mahsup edilmek üzere reddolunur. Bu suretle yapılan ödemelerde, reddedilen tutarın Kuruma ve/veya alacaklı tahsil dairesinin hesabına geçtiği tarihte ödeme yapılmış sayılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Kurum tarafından müştereken belirlenir.

Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz.

...

(Ek fıkra: 10/9/2014-6552/52 md.) Sigortalılar ile tüzel kişilerin kasıt, kusur, hata veya yanıltıcı beyanından kaynaklanmaması şartıyla, sigortalılarca ödenen prim ve prime ilişkin borcun noksan tahakkuk ettirildiğinin Kurumca sonradan tespit edilmesi hâlinde tespit edilen fark prime ilişkin borç aslına, tebliğ tarihinden itibaren 89 uncu maddenin ikinci fıkrasına göre gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanır.

..."

12. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

13. 5510 sayılı Kanun'un *"Kurumca verilecek idarî para cezaları"* başlıklı 102. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/60 md.)

Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle diğer kanunlarda aşağıda belirtilen fiiller için idari para cezası öngörülmüş olsa dahi ayrıca bu Kanunun;

...

i) Kurum tarafından bu Kanunun 100 üncü maddesi kapsamında Kurum tarafından istenen bilgi ve belgeleri belirlenen süre içinde mücbir sebep olmaksızın vermeyen kamu idareleri, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler hakkında, aylık asgari ücretin beş katı tutarında, geç verilmesi halinde ise aylık asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır. (Ek cümle:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden OUI6iyu - JmJkL8a - Utk7GeK - 6oLVOU= ile erişebilirsin

13/2/2011-6111/45 md.) Ancak 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılara geçici iş göremezlik ödeneği ödemelerinde 100 üncü maddeye istinaden Kurumca işverenlerden istenilen bildirimlerin belirlenen süre içerisinde ve elektronik ortamda yapılmaması halinde sigortalı başına aylık asgari ücretin onda biri, hiç yapılmaması halinde ise sigortalı başına aylık asgari ücretin yarısı tutarında idari para cezası uygulanır.

...

İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. (İptal üçüncü cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 28/11/2013 tarihli ve E.: 2013/40, K.: 2013/139 sayılı Kararı ile.) (…)

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. ..."

14. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un *"Çeşitli Mali Hükümler"* başlıklı 37. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/01/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden OUI6iyu - JmJkL8a - Utk7GeK - 6oLVOU= ile erişebilirsin

17. Dava, davacının sigortasız işçi çalıştırdığının tespit edildiğinden bahisle, işe giriş ve işten çıkış bildirgelerinin geç verildiği gerekçesiyle, 5510 sayılı Kanun'un 102. maddesi uyarınca uygulanan idari para cezasının kesinleşmesinin ardından, davacı adına düzenlenen ödeme emrinin 2023/4 dönemine ilişkin idari para cezası ve gecikme zammı yönünden iptali isteminden ibarettir.

18. Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte irdelendiğinde; 5510 sayılı Kanun'un 102. maddesi uyarınca uygulanan idari para cezasının dava tarihi itibarıyla kesinleşip tahsil aşamasına geçildiği görülmüş, aynı Kanun'un 88. maddesi uyarınca Kurumun idari para cezaları dahil tüm kesinleşmiş alacaklarının tahsiline yönelik 6183 sayılı Kanun'un uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde iş mahkemelerinin görevli olduğu düzenlenmiştir.

19. Bu düzenlemelere göre, dava konusu idari para cezasının tahsili maksadıyla düzenlenen ödeme emrine ilişkin olarak 6183 sayılı Kanun'un uygulamasından doğan bir uyuşmazlık bulunduğu ve açılan davanın 5510 sayılı Kanun'un 88. maddesi gereğince iş mahkemesinde görülmesi ve çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile İzmir 2. İdare Mahkemesince verilen 08/07/2024 tarih ve E.2024/636 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İzmir 2. İdare Mahkemesinin 08/07/2024 tarih ve E.2024/636 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/01/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden OUI6iyu - JmJkL8a - Utk7GeK - 6oLVOU= ile erişebilirsin